
Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології
та соціальних комунікацій
Кафедра журналістики та філології

Ministry of Education of Ukraine
Sumy State University
Faculty of Foreign Philology
and Social Communications
Department of Journalism and Philology

XII

ЖУРНАЛІСТСЬКА ОСВІТА В УКРАЇНІ: СВІТОВІ ПРОФЕСІЙНІ СТАНДАРТИ

ДВАНАДЦЯТА МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

JOURNALISM EDUCATION IN UKRINE: WORLD-PROFESSIONAL STANDARDS

THE XIIth INTERNATIONAL
SCIENTIFIC CONFERENCE

Суми, 8–9 червня 2016
Sumy, 8–9 June 2016

3. Вежелъ Л. М. Сучасна концепція прес-релізу як PR-тексту // Інформаційне суспільство. – 2014 (січень – червень). – Вип. 19. – С. 49.
4. Режим доступу: https://vk.com/ifsksundu?w=wall-21564777_449%2Fall
5. Режим доступу: https://vk.com/ifsksundu?w=wall-21564777_443%2Fall
6. Режим доступу: https://vk.com/ifsksundu?w=wall-21564777_436%2Fall
7. Режим доступу: https://vk.com/ifsksundu?w=wall-21564777_434%2Fall
8. Режим доступу: https://vk.com/ifsksundu?w=wall-21564777_433%2Fall
9. Режим доступу: <http://humf.sumdu.edu.ua/pl/news/1315-2015-12-25-12-43-55.html>
10. Режим доступу: https://vk.com/club69615424?w=wall-69615424_25%2Fall
11. Режим доступу: https://vk.com/club69615424?w=wall-69615424_26%2Fall

СПОРТИВНІ ПРОГРАМИ НА МІСЦЕВИХ ТЕЛЕКАНАЛАХ (НА ПРИКЛАДІ ТЕЛЕВІЗІЙНИХ МОВНИКІВ СУМЩИНИ)

Інна Гаврилюк,
к. н. із соц. комунік., доцент, СумДУ
Дмитро Шпірко,
студент-магістрант, МДм-41

Розглядаються особливості функціонування спортивної журналістики на місцевому телебаченні (на прикладі сумських телеканалів «UA:Суми», «ATV», «СТС», «Відікон»). Наголошується на тому, що спортивні програми, на відміну від загальноукраїнських каналів, де вони почали зникати у зв'язку зі значним посиленням розважального контенту, мають місце на місцевих телеканалах. Проте у сумських телемовників, які продукують програми на спортивну тематику, є чимало проблем із тематичним наповненням, формою подання матеріалу, обранням жанру.

***Ключові слова:** спортивні програми, місцеві телеканали, жанри, контент, форма подання.*

SPORTS PROGRAMS ON THE LOCAL TV CHANNELS (ON THE EXAMPLE OF TV BROADCASTERS OF SUMY)

Inna Havryliuk,
associate professor, Sumy State University
Dmytro Shpirko,
graduate student, МДм-41

The features of the functioning of sports journalism on the local television (for example, on such Sumy channels as "UA:Sumy", "ATV", "STS", "Vidikon") are investigated. It is noted that the sports programs, unlike the national Ukrainian channels, where they began to disappear due to the significant increase of entertainment content, are broadcasted on the local TV channels. However, Sumy broadcasters, who produce the sports programs, have many problems with thematic content, presentation of the material, selection of a genre.

***Keywords:** sports programs, local channels, genres, content, form of presentation.*

У сучасному світі спорт набув статусу національної іміджетвірної категорії. Як важливий соціальний феномен, він пронизує всі рівні сучасного соціуму, широко впливаючи на основні сфери життєдіяльності суспільства.

Слід зауважити, що спорт набув авторитету й став тим, чим є нині в житті пересічної людини, завдяки мас-медіа.

Вивченню спортивної журналістики приділено значну увагу. Здебільшого це праці, що розкривають питання особливостей висвітлення окремих видів спорту, присвячені історії спортивної журналістики, окреслюють особливості окремих жанрів, які найчастіше використовуються в спортивній журналістиці, досліджують різновиди спортивної журналістики (найбільше це стосується пресових медіа), акцентують увагу на особливостях мови спортивних ЗМІ, розкривають іміджеві характеристики спортивної журналістики тощо. Комплексних досліджень спортивного телевізійного сегмента з-поміж розглянутих нами праць дуже мало [1]. Особливо це стосується розвитку спортивної журналістики на місцевих телеканалах [2]. Тим більше, що розглянуті нами розвідки стосуються російського телевізійного сегмента. На жаль, дослідженню спортивної української журналістики, особливо на місцевому рівні, не приділено належної уваги. А це той сегмент, який потребує детального моніторингу, аналізу, а відтак – коригування з боку місцевих мовників.

Гонитва за рейтингами та перепрофілювання багатьох каналів на розважальні програми знищила на загальноукраїнських телеканалах конкуренцію у спортивному сегменті. Поступово зникли з телепростору такі інформаційні випуски, як «Преспорт-Новини» (Сергій Полховський, «1+1»), «Вікна-спорт» (Ігор Мірошниченко, «СТБ»), «Факти-Спорт» (Ігор Мірошниченко, «ICTV»), «Спорт-Репортер» (Олександр Гливинський, «Новий канал»), «Спорт в подробицях» (Олександр Журахівський, Роман Кадемін, Руслан Свірін, «Інтер»), «Події Спорт» (Олександр Денисов, «Україна»), «Час спорту» (Олександр Хацкевич, Андрій Палаєв, «5 канал»). На сьогодні збереглися повноцінні спортивні редакції та спортивні новини лише на «UA: Перший» та «ICTV».

На фоні поступового витіснення спорту з ефірів центральних українських каналів почали з'являтися спортивні, або так звані «нішеві», телеканали – «Спорт 1»/«Спорт 2»; «Футбол 1»/«Футбол 2».

У зв'язку зі зниженням зацікавлення телеканалів до спортивного контенту та із так званою «нішовізацією» спортивної журналістики значно зросла роль місцевого телебачення в поширенні інформації на спортивну тематику.

Телевізійний інформаційний простір Сумщини представлений такими каналами: «UA: Суми» (м. Суми); «ATV» (м. Суми); «Відікон» (м. Суми); «СТС» (м. Суми); «КСТ» (м. Конотоп); «Пульсар» (м. Охтирка); «Акцент» (м. Шостка); «Телеком-Сервіс» (м. Шостка).

Чотири телеканали з вищезазначених («UA: Суми», «ATV», «Відікон» та «СТС») є найрейтинговішими, вони здійснюють трансляцію майже по всій території Сумщини. Виходячи з цього, вищезазначені мас-медіа стали об'єктом нашого моніторингу. Хронологічні межі дослідження – квітень 2016 р.

На телеканалі «UA: Суми» (регіональна філія НТКУ, у минулому – Сумське обласне державне телебачення) спортивний контент презентований інформаційним випуском новин «Спорт» та оглядовим випуском «Спорт-тайм».

Інформаційні випуски новин «Спорт» є складовою щоденних інформаційних випусків «На часі». Випуски спортивних новин «На часі. Спорт» є вкрай різними за хронометражем.

Програма може складатися із кількох повноцінних відеосюжетів, а інколи – з 2–3 усних повідомлень. Проте, у порівнянні з іншими сумськими телемовниками, на цьому каналі представлений найширший жанровий спектр. Нами було виявлено у деяких сюжетах ознаки як репортажів (28% від аналізованих матеріалів), так і оглядів (17%).

Програма «Спорт-тайм» виходить в ефір щовівторка й складається переважно із сюжетів та усних повідомлень, що виходили протягом тижня в ефірі новин «На часі. Спорт». Окрім того, її складовою є рубрика, в якій ведучий (ведуча) спілкується з представниками спортивного життя Сумщини, України – спортсменами, тренерами, функціонерами.

Найновіший телевізійний мовник Сумщини – телеканал «СТС» – протягом кількох місяців від початку своєї діяльності пропонував глядачам щотижневу спортивну програму «Арена чемпіонів».

У вищезазначеній програмі журналісти готували експрес-огляд спортивних подій тижня з життя Сумщини. Основу інформаційного блоку «Арени чемпіонів» складали сюжети, що виходили в щотижневих випусках «Новин СТС».

Неодмінною складовою «Арени чемпіонів» була рубрика «Відверта розмова». У ній автор і ведучий спілкувався з гостями, які є відомими представниками спортивного життя Сумщини, України, світу. Так, наприклад, серед гостей, запрошених до студії, були: бронзовий призер Олімпійських ігор Тарас Шелестюк, тренер збірної України з хокею на траві Світлана Макаєва, двічі олімпійський чемпіон Олександр Шапаренко, головний тренер збірної України з футболу Михайло Фоменко та ін. На жаль, у зв'язку з реорганізацією і зміною програмної концепції «СТС», «Арена чемпіонів» почала виходити з періодичністю один раз на два тижні, а починаючи з 2016 р., зовсім зникла з ефіру.

Проте спортивна тематика на телеканалі «СТС» таки представлена: в ефірі інформаційного випуску «Новини СТС» виходять нечисленні сюжети на спортивну тематику. Здебільшого вони висвітлюють події, що стосуються футбольного життя.

В ефірі телеканалу «Відікон» спортивна тематика представлена в щоденних випусках новин «Спорт», що є складовою власне інформаційного блоку «Новини. Сумський регіональний випуск».

«Спорт» – це 3–4-хвилинні новини в режимі усних телевізійних повідомлень. Текст, який начитує ведучий, ілюструється тематичними фотографіями на екрані.

В ефірі телеканалу «ATV» власне спортивною спеціалізованою є програма Михайла Осташевського «Спорт-Ревю».

Цей спортивний журналіст працював на телеканалі «Відікон», де його програма виходила під такою ж назвою. На «ATV» ж представлено більш сучасну за стилістикою програму, проте за контентом вона не змінилася.

З-поміж інших ця програма вирізняється великою кількістю фактичного матеріалу й майже цілковитою відсутністю синхронів, лайфів тощо. Характерно, що автор самотужки знімає матеріали для програми.

Як бачимо, інформаційні випуски всіх сумських телеканалів варто розглядати, розподіливши їх на дві групи. Ті, де спорт є неодмінною складовою щоденних випусків новин, – «UA: Суми» та «Відікон». І телеканали, які розміщують спортивні новини в межах регулярних випусків новин без спеціальних відбивок і позначень, – «СТС» і «ATV». Відповідно до цього критерію, показник уваги на вищезазначених каналах неоднаковий.

Здебільшого сумські спортивні журналісти використовують такий жанр, як повідомлення. На жаль, воно не дає можливості вповні розкрити тему, використати увесь арсенал сюжетних елементів – лайфів, синхронів, стенд-апів тощо. Досить рідко використовується такий жанр, як інтерв'ю (на сьогодні лише у програмі «Спорт-тайм» є спеціальна рубрика, де ведучий розмовляє з гостями – відомими представниками сумського (і не тільки) спорту). Майже не використовуються такі іманентні для висвітлення спортивної тематики жанри, як репортаж (саме він засвідчує присутність журналіста на місці події, дає можливість висловити думку з приводу показаного, здатен викликати потрібні емоції у глядачів) та огляд. Зовсім

не презентовані на місцевому рівні сюжети, які мають художньо-документальне наповнення. Це стосується, зокрема, замальовки – жанру, що дає можливість ознайомитися з особистісними якостями героя (у нашому випадку – представника спорту).

Рис 1. Показник інформаційної уваги до спортивних подій регіону і їх відображення в новинах телеканалів Сумщини

Обмежено висвітлені й окремі види спорту. Так, наприклад, за період моніторингу на телеканалі «Відікон» нами було виявлено, що 46% інформації спортивних блоків присвячено темі футболу. 11% – футзалу. Ще по 6% уваги приділяється дзюдо, легкій атлетичі та хокею на траві. 5% – інформація про настільний теніс, 4% – про волейбол. По 3% – баскетбол і хокей. Решта 10% інформаційної уваги програми «Спорт» на телеканалі «Відікон» було присвячено бойовим видам спорту – боксу, боротьбі, панкратіону.

Ширший діапазон видів спорту, що висвітлюються, пропонує своїм глядачам редакція телеканалу «UA: Суми». Беззаперечний фаворит – футбол – 54%. Футзал і сюжети, присвячені діяльності олімпійського комітету, мають близько 8% інформаційного «пулу» телеканалу. По 6% уваги мають командні види спорту – баскетбол, волейбол. Стільки ж у плавання. 5% у тематичному наповненні новин посідає бокс, 4% – теніс. З огляду на період, коли відбувалося дослідження, низьким є показник біатлону – 3%.

Унаслідок недостатнього фінансування, відсутності можливості супроводжувати місцеві спортивні команди, які виступають поза межами області, знімальним групам не вистачає вихідного відео. Відтак у сюжетах часто використовують фото, архівні матеріали тощо.

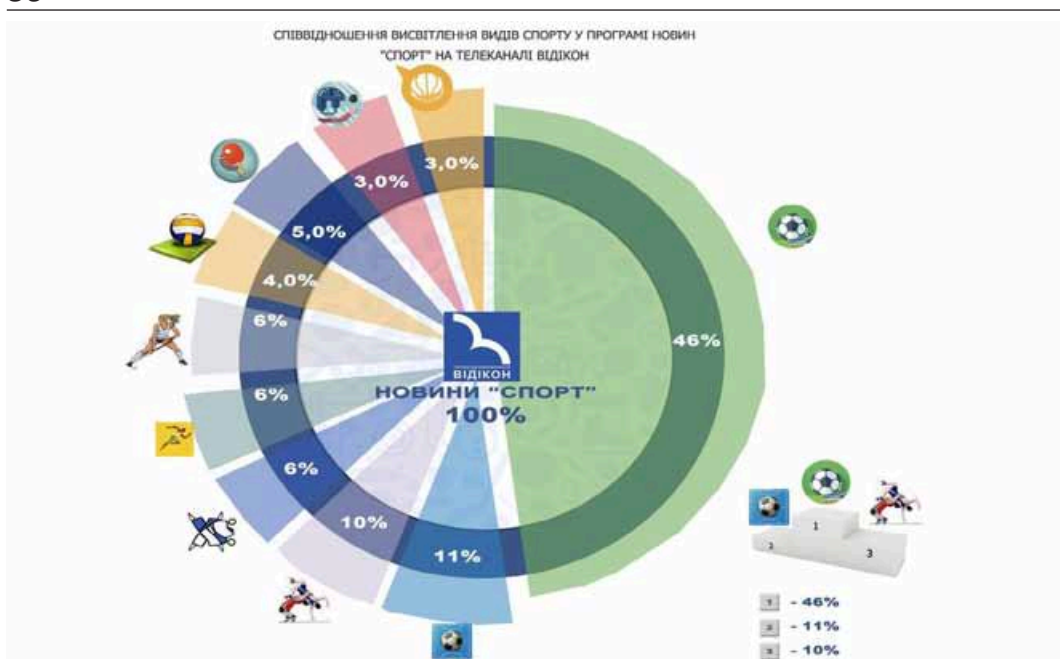

Рис 2. Співвідношення висвітлення видів спорту в програмі новин «Спорт» на телеканалі «Відікон»

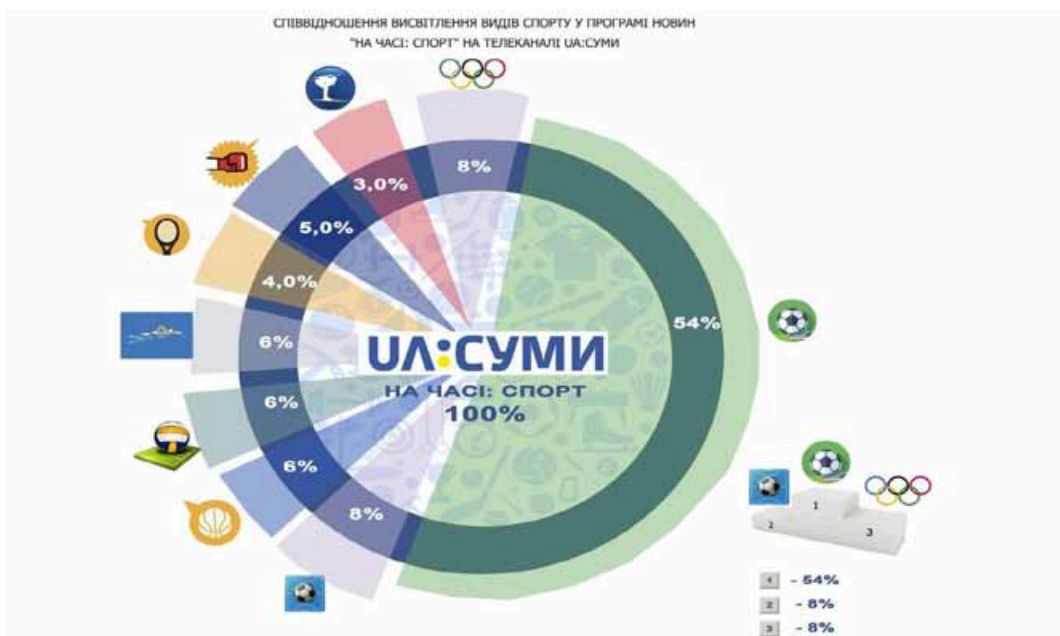

Рис 3. Співвідношення висвітлення видів спорту у програмі новин «На часі: спорт» на телеканалі «UA: Суми»

Отже, на місцевому рівні ситуація із висвітленням спортивного життя, на відміну від загальноукраїнських телевізійних каналів, набагато краща. Майже на всіх сумських каналах у програмній сітці представлені програми на спортивну тематику. Здебільшого це інформаційні випуски – як щоденні (на місцевих телеканалах й досі залишається актуальною тенденція, за якою інформаційний випуск

будується за стандартним алгоритмом: новини–спорт–погода), так і щотижневі (оглядові). Зовсім не презентовані на сумських телеканалах власне спортивні програми. На жаль, у місцевих телемовників, незважаючи на те що вони досить активно продукують програми на спортивну тематику, є чимало проблем із тематичним наповненням, формою подання матеріалу, обранням жанру.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Десюк Д. В. Специфика отражения темы спорта на современном российском телевидении : телеканал «Спорт» 2003–2009 гг. : диссертация ... кандидата филологических наук : 10.01.10 / Д. В. Десюк. – Москва, 2010. – 190 с.
2. Изюмова Ю. А. Спортивная журналистика на местном телевидении [Электронный ресурс] / Ю. А. Изюмова // Информационное поле современной России : практики и эффекты : Материалы шестой Международной научно-практической конференции 22 – 24 октября 2009 г. / Под. ред. В. З. Гарифуллина / Вып. ред. Р. П. Баканов. – Казань : Изд-во Казан. гос. ун-та, 2009. – Режим доступа : <http://textarchive.ru/c-2917130-p15.html>.

ФОТОГРАФІЯ В ІНТЕРНЕТ-ВИДАННІ ГАЗЕТИ «ДЕНЬ»

Людмила Дудченко

к. н. із соц. ком., ст. викладач, СумДУ

Дубініна Марія, МДм-51

студентка 1 курсу СумДУ, МДм-51

У статті зроблена спроба визначити основні тенденції використання фотографії в газеті «День» за травень 2015 року.

Ключові слова: газета, візуальний контент, функціонування.

PHOTO ILLUSTRATION IN THE ONLINE-NEWSPAPER «DAY»

Lyudmila Dudchenko,

Senior Lecturer, PhD for Social Communication, Sumy State University

Dubinina Mariya

1st year student, MDm-51

The article attempts to define the main tendencies in the use of the photographic illustration in the newspaper “Day” dated on May 2015.

Keywords: newspaper, visual content, functioning.

На сьогодні конкуренція серед ЗМІ надзвичайно велика. Одним із способів повернути увагу споживача інформації є візуалізація. Без перебільшень зображення та відео є неодмінними елементами журналістського матеріалу, який доповнює, ілюструє текст, а інколи є красномовнішими за будь-які слова.

Фотографії, які розміщуються у виданнях, не обов'язково мають бути досконалими у технічному плані. Часто знімок, зроблений на телефон камери «на бігу», передає сенсаційну інформацію та є унікальним. Більш важливою є емоційна яскравість, відповідність конкретній ситуації. Не можна аналізувати фотографію «окремо», без розуміння мети її створення та призначення. Вивчення фотографії має здійснюватися в контексті текстового матеріалу, тобто як елементу журналістського твору. Візуалізація медіа постійно привертає увагу науковців, зокрема таких, як В. Беньямин, Д. Жарковський, М. Картер, А. Колосов, Б. Черняков,